

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 547
van **LUDWIG VANDENHOVE**
datum: 12 mei 2020

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vroegtijdige schoolverlaters - Limburg

Uit recente cijfers blijkt dat maar liefst 11,9 procent van de jongeren in Vlaanderen het secundair onderwijs verlaat zonder diploma. Dat zijn verontrustende cijfers. In Limburg is er een stijging van 2,7 procent: vijf jaar geleden was dat nog 8,8 procent en nu 11,5 procent.

Hiermee staat Limburg op de tweede plaats na Antwerpen (13,5%). De meeste Limburgse schoolverlaters zonder diploma komen uit het beroepsonderwijs (bijna 34%) of uit het deeltijds beroepsonderwijs (bijna 22 procent). Hierbij gaat het om scholieren tussen 18 en 25 jaar die niet meer leerplichtig zijn en het secundair onderwijs verlaten zonder diploma.

Een Limburgse burgemeester wijt de slechte cijfers aan het mijnverleden. Het is erg voorbarig om dit verband te leggen. Het zijn wel vaak de mijn gemeenten die slecht scoren, maar de oorzaak volledig verklaren via de socio-economische achterstand lijkt niet logisch.

Hetzelfde geldt voor taal of het gegeven armoede. Als we voortgaan op wie een schooltoelage krijgt, dan zijn de verschillen met diegenen die wel een diploma halen niet zo erg groot. Het is niet eenduidig weer te geven wat de redenen zijn voor de hoge cijfers in Limburg, wellicht is het een combinatie van factoren. Nochtans moet er dringend iets gedaan worden aan het belangrijke onderwijsprobleem in Limburg, waarvan deze vroegtijdige schoolverlaters maar één element zijn.

1. a) Welke verklarende factoren ziet de minister voor het hoge aantal Limburgse schoolverlaters zonder diploma?
b) Graag een overzicht per provincie van de cijfers van de schoolverlaters zonder diploma gedurende de laatste vijf schooljaren.
2. a) Hoe zal de minister zijn beleid laten evolueren om dit probleem aan te pakken?
b) Is dit een globale Vlaamse aanpak of voorziet de minister in een specifieke aanpak per provincie in functie van de concrete cijfers?
3. In hoeverre denkt de minister dat het mijnverleden in Limburg meespeelt bij de slechte cijfers?

4. In welke mate is er overleg met de minister van Werk over een globale aanpak over het gegeven dat jongeren in economische hoogconjunctuur te vroeg de school zonder diploma verlaten?
 - a) Zijn er specifieke sectoren of bedrijven die zich richten op deze groep van schoolverlaters?
 - b) Is de minister van plan om ter zake een ontmoedigingsbeleid te voeren (bijvoorbeeld in samenwerking met werkgevers- of sectororganisaties), gecombineerd met een stimuleringsbeleid om jongeren precies langer op school te houden?
5. Is er volgens de minister een verband tussen deze cijfers en de globale achterstand qua onderwijs in Limburg?
6. Helaas zal door de coronacrisis de situatie alleen maar verslechteren.
 - a) Welk verband ziet de minister tussen de schoolverlaters zonder diploma en scholieren die momenteel uit de boot vallen en niet bereikt kunnen worden?
 - b) Beschikt de minister over een overzicht per provincie van hoeveel scholieren momenteel uit de boot vallen en via digitale weg onbereikbaar zijn?
 - c) Welke factoren ziet de minister als oorzaak voor de digitale onbereikbaarheid van deze jongeren?
 - d) Welke specifieke beleidsmaatregelen heeft de minister genomen om scholieren te kunnen laten bereiken door scholen tijdens de coronacrisis?
 - e) Welke maatregelen zal de minister specifiek nemen opdat de coronacrisis niet nog een grotere impact zal hebben op de groep van schoolverlaters zonder diploma?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 547 van 12 mei 2020

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. Uit wetenschappelijk onderzoek weten we dat bij vroegtijdig schoolverlaten zowel aantrekkingsmechanismen (aantrekkingskracht arbeidsmarkt en arbeidsmarktkrapte) als afstotingsmechanismen (verkeerde studiekeuze, spijbelen, pesten..) inspelen op de al dan niet bewuste keuze om het secundair onderwijs vroegtijdig te verlaten.

Voor meer informatie kan u terecht op de volgende interactieve site:

<https://www.vdab.be/trendsdoc/schoolverlaters/detail/default.shtml>

Voor meer cijfergegevens kan de Vlaamse volksvertegenwoordiger steeds terecht op de [Datalooptoepassing 'Vroegtijdig schoolverlaten'](#).

2. a) De laatste jaren werd de thematiek 'vroegtijdig schoolverlaten' vastgenomen via het actieplan 'Samen tegen Schooluitval'. De meeste acties uit dit actieplan zijn gerealiseerd.

Eén van deze acties is het nieuwe ESF-project Transitietrajecten voor leerlingen in de tweede en derde graad beroepssecundair onderwijs die door de school als potentieel vroegtijdig schoolverlaters geïdentificeerd worden. Het project loopt tot 30 juni 2022. Hiermee streef ik ernaar om jongeren die dreigen uit te vallen alsnog te motiveren hun onderwijskwalificatie te behalen en hen ondertussen te laten begeleiden en ondersteunen om na het behalen van hun onderwijskwalificatie een warme overdracht naar een vervolgopleiding of een tewerkstelling op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen.

b) Het beleid dat uitgezet wordt, is een Vlaamse aanpak. Echter werken we via de netwerken Samen tegen Schooluitval ook op provinciaal niveau (actie 10 van het actieplan samen tegen schooluitval). De netwerken Samen tegen Schooluitval hebben de opdracht om de actoren van onderwijs, welzijn en werk te mobiliseren. Zij werken aan de hand van een lokale omgevingsanalyse, de lokale noden en versterkend op de bestaande initiatieven een lokaal actieplan uit en implementeren de acties lokaal. Dit onder begeleiding en met ondersteuning van de netwerkcoördinator die de Vlaamse overheid subsidieert; 1 VTE per provincie en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3. De cijfers vroegtijdig schoolverlaten tonen aan dat de kans op vroegtijdig schoolverlaten groter is bij jongeren die aantikken op één of meerdere van de onderwijsarmoede indicatoren. De vroegere mijngemeenten hebben beduidend meer leerlingen die aantikken op deze indicatoren.
4. a) Verschillende sectoren en bedrijven ondersteunen het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Bedrijven die leren op de werkvloer aanbieden, zetten mee in op het aanmoedigen van de jongeren om hun onderwijskwalificatie te behalen. Het stimuleren van werkplekleren is als formeel engagement opgenomen in [de sectorconvenants](#). Zo informeren, sensibiliseren en ondersteunen sectoren stagebegeleiders en mentoren in

hun taak om jongeren te motiveren om hun studies af te werken en 'groenpluk' te voorkomen.

b) Vanuit onderwijsloopbaanbegeleiding - één van de vier begeleidingsdomeinen van het decreet leerlingenbegeleiding - verwachten we van scholen en CLB dat zij jongeren die dreigen af te haken begeleiden. Daarbij kan het nodig zijn om een jongere door te verwijzen naar een tweedekansleerweg.

Voor jongeren in de tweede en derde graad BSO die overwegen vroegtijdig het secundair onderwijs te verlaten, zijn er vanaf 1 september 2020 de transitietrajecten. In deze trajecten worden jongeren gestimuleerd om hun onderwijskwalificatie te behalen. Daarnaast wordt er samen met hen een warme overdracht naar de arbeidsmarkt of een vervolgopleiding voorbereid.

Ook werd de laatste jaren ingezet op een dataoverdracht van Onderwijs naar Werk (VDAB). Hierdoor kan VDAB vroegtijdige schoolverlaters sneller een begeleiding op maat aanbieden en hen toeleiden naar de arbeidsmarkt of een (vervolg)opleiding. Dit om NEET (not in education, employment or training) te voorkomen en te reduceren.

Tot slot wordt er op Vlaams niveau momenteel een VLOR-advies voorbereid over het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom en het remediëren ervan via samenwerking tussen het secundair onderwijs, tweedekansonderwijs en de Examencommissie secundair onderwijs. Ik kijk alvast uit naar hun aanbevelingen.

5. Er is momenteel geen onderzoek beschikbaar dat een verband tussen beiden aantoonst.
6. Dat er een groep jongeren, die reeds schoolmoe was, minder participeert aan onderwijs in tijden van corona, lijkt niet onlogisch. Toch zal de overlap niet volledig dekkend zijn. De signalen van de scholen, CLB's en organisaties die met kinderen en jongeren werken, geven duidelijk weer dat er verschillende redenen zijn waardoor de leerlingen 'uit de boot vallen' en/of tijdelijk niet bereikt kunnen worden.

Scholen hebben het best zicht op hoeveel leerlingen ze bereiken en via welke weg ze hen bereiken. Daar waar extra ondersteuning nodig is, kunnen scholen via de pedagogische reserve hulp inroepen om de leerlingen die ze niet of onvoldoende bereiken te benaderen en leerlingen te helpen die extra ondersteuningsnoden hebben.

Voor leerlingen die thuis niet over een laptop beschikken, kan er een ingezamelde laptop aangevraagd worden via de school. Leerlingen die thuis niet over internet beschikken kunnen een code aanvragen via de school om tijdelijk toch gratis over internet te beschikken.

Klasse verspreidde ook praktijkvoorbeelden over hoe leerkrachten moeilijk te bereiken doelgroepen toch kunnen bereiken. Hiervoor kunnen zij bv. samenwerken met OCMW's en/of buurtnetwerken.

Leraren kunnen bij hun pedagogische begeleidingsdienst, maar ook bij hun ondersteuningsnetwerk of ondersteunende school voor buitengewoon onderwijs terecht met vragen over de afstemming van pre-teaching op de noden van de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, alsook voor het samen inschatten van de beginsituatie bij de heropstart van de scholen. Ook voor een eventuele keuze en selectie van doelen om prioritair aan te werken, kunnen leraren op hen een beroep doen. Dit laatste is zeker van belang voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum.

Via de code P zullen we ook een zicht krijgen op het aantal leerlingen dat niet op school is, maar daar wel verwacht wordt. Deze code laat scholen toe om in te gaan op de reden van afwezigheid en samen met het CLB te werken aan mogelijke angsten die er bestaan bij leerlingen en/of hun ouders.

Tot slot, verwijs ik ook naar de recente oproep voor de organisatie van [zomerscholen](#). Met een gevarieerd aanbod aan zomerscholen wil ik kinderen en jongeren uit het lager en secundair onderwijs deze zomer nog bijkomende ondersteuning op maat aanbieden, zodat zij (en hun leraren en ouders) zich bij de aanvang van schooljaar 2020-2021 gesterkt voelen.